

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

SPRIEDUMS

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2011. gada 14. aprīlī

lietā Nr. 2010-62-03

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs
Gunārs Kūtris, tiesneses Kristīne Krūma un Vineta Muižniece,

pēc Žaņa Ilstera konstitucionālās sūdzības,

pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas
likuma 16. panta 3. punktu, 17. panta pirmās daļas 11. punktu, 19.² un 28.¹ pantu,
rakstveida procesā 2011. gada 30. martā tiesas sēdē izskatīja lietu

**„Par Stopiņu novada teritorijas plānojuma daļas, atbilstoši pielikuma Nr. 1
plānā iezīmētajai teritorijai (teritorija starp „Ginteriem” un „Eģenovām” ar
nosaukumu „SIA „Getliņi-2” kompostēšanas laukums”), atbilstību Latvijas
Republikas Satversmes 105. pantam”.**

Konstatējošā daļa

1. 2004. gada 28. janvārī Stopiņu pagasta dome ar lēmumu Nr. 1 „Par Stopiņu
pagasta teritorijas plānojuma un saistošo apbūves noteikumu galīgās redakcijas
apstiprināšanu” nolēma izdot saistošos noteikumus „Stopiņu pagasta teritorijas plānojums
un saistošie apbūves noteikumi”.

2009. gada 16. decembrī Stopiņu novada dome ar lēmumu Nr. 6 „Par Stopiņu
novada teritorijas plānojuma un apbūves noteikumu grozījumu izskatīšanu” apstiprināja
grozījumus teritorijas plānojumā un nolēma izdot saistošos noteikumus Nr. 29 „Stopiņu
novada teritorijas plānojuma ar 2009. gada grozījumiem grafiskā daļa un teritorijas
izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr. 29).

Noteikumu Nr. 29 5.2.3.3.4. punkts nosaka: „Ap sadzīves atkritumu kompostēšanas laukumu (zemes gabalā ar kadastra Nr. 8096 003 0536) pie Eģenovām „Getliņi-2” ir noteikta 100 m aizsargjosla.”

2. Pieteikuma iesniedzējs – Žanis Ilsters (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) – uzskata, ka Saistošie noteikumi Nr. 29 daļā, kas paredz aizsargjoslu ap teritoriju ar nosaukumu „SIA „Getliņi-2” kompostēšanas laukums”, neatbilst Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam.

Pieteikuma iesniedzējam piederošais nekustamais īpašums „Jaunginteri” (kadastra Nr. 8096 003 0119) ir sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Getliņi-2” (turpmāk – SIA „Getliņi-2”) kompostēšanas laukumam „Ievas” piegulošā teritorija. Nekustamajam īpašumam esot uzlikts Aizsargjoslu likuma prasībām neatbilstošs īpašuma tiesību ierobežojums, kuram neesot pamatojuma. Arī nekustamo īpašumu apliecinošajos dokumentos tāds apgrūtinājums neesot paredzēts. Līdz ar to īpašuma tiesības esot ierobežotas nesamērīgi.

Pieteikuma iesniedzējs esot vērsies Stopiņu novada domē ar priekšlikumiem grozīt teritorijas plānojumu, proti, pārcelt atkritumu kompostēšanas laukumu. Stopiņu novada dome neesot ņēmusi vērā Pieteikuma iesniedzēja priekšlikumus teritorijas plānojuma grozījumiem un tādējādi liegusi viņam iespēju piedalīties lēmuma pieņemšanā. Izstrādājot teritorijas plānojuma grozījumus, Stopiņu novada dome neesot nodrošinājusi sabiedrībai tiesības izteikt viedokli par teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu un vides kvalitātes jautājumiem.

Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Saistošo noteikumu Nr. 29 daļu atbilstoši pielikumam Nr. 1, kas paredz aizsargjoslu ap teritoriju ar nosaukumu „SIA „Getliņi-2” kompostēšanas laukums”, par spēkā neesošu no 2009. gada 18. decembra, proti, no Saistošo noteikumu Nr. 29 spēkā stāšanās dienas.

3. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Stopiņu novada dome – norāda, ka aizsargjosla ap SIA „Getliņi-2” netoksisko organisko atkritumu kompostēšanas laukumu (turpmāk – kompostēšanas laukums) noteikta kopš 2004. gada, proti, teritorijas plānojuma pieņemšanas.

Aizsargjoslu likuma 28. panta otrās daļas redakcija, kas bija spēkā teritorijas plānojuma izstrādes laikā, esot paredzējusi ap atkritumu izgāztuvēm 100 metru platu aizsargjoslu. Grozot teritorijas plānojumu, iepriekš noteiktā aizsargjosla esot saglabāta ar mērķi nodrošināt piegulošo teritoriju aizsardzību no objekta iespējamās ietekmes.

2005. gada 10. martā starp Pieteikuma iesniedzēju un pašvaldību esot noslēgts līgums Nr. 57/05, kas paredzējis aizsargjoslas ierīkošanu un noteicis kārtību, kādā SIA „Getliņi-2” veiks virkni pasākumu, lai nodrošinātu normālai dzīvošanai un saimnieciskai darbībai atbilstošus apstākļus Pieteikuma iesniedzējam piederošajā nekustamajā īpašumā. Savukārt 2006. gada 16. oktobrī pašvaldība esot noslēgusi zemes maiņas līgumu ar Pieteikuma iesniedzēju.

Stopiņu novada dome esot noteikusi aizsargjoslu ap kompostēšanas laukumu atbilstoši 2005. gada 10. martā un 2006. gada 16. oktobrī noslēgtajiem līgumiem, kā arī ņemot vērā ilgstošo saraksti ar Pieteikuma iesniedzēju, proti, viņa pausto neapmierinātību ar objekta ietekmi.

Pieteikuma iesniedzēja apgalvojums, ka Stopiņu novada dome neesot reaģējusi uz viņa sūdzībām un priekšlikumiem, neesot pamatots. Stopiņu novada dome regulāri sarakstoties ar Pieteikuma iesniedzēju. Pašvaldība arī esot vairākkārt vērtējusi Pieteikuma iesniedzēja priekšlikumus mainīt plānoto (atļauto) teritorijas izmantošanu nekustamajam īpašumam „Jaunginteri”. Pieteikuma iesniedzēja priekšlikumi esot iestrādāti vides pārskatā. Lai pārbaudītu Pieteikuma iesniedzēja minētos faktus, Stopiņu novada dome esot vērsusies kompetentās valsts iestādēs, kuru atzinumi liecinot, ka Stopiņu novada domei nav pamata lemt par SIA „Getliņi-2” darbības pārtraukšanu.

Stopiņu novada dome 2010. gada 10. novembra sēdē, izvērtējot konkrētos apstākļus, esot secinājusi, ka nav pamata ap kompostēšanas laukumu noteikt aizsargjoslu, un pieņēmusi lēmumu izstrādāt teritorijas plānojuma grozījumus atsevišķām zemes vienībām.

Stopiņu novada dome norāda, ka aizsargjoslas mērķis esot aizsargāt kompostēšanas laukumam piegulošo teritoriju, tai skaitā arī Pieteikuma iesniedzējam piederošo īpašumu, no nevēlamas ārējās iedarbības, pasargājot vidi un cilvēkus no objekta iespējamās negatīvās ietekmes.

4. Pieaicinātā persona – Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija – norāda, ka pašvaldību teritorijas plānojumos varot būt paredzēti dažādi īpašuma tiesību ierobežojumi. Arī Saistošie noteikumi Nr. 29 nosakot īpašuma tiesību ierobežojumu.

Ja saskaņā ar Aizsargjoslu likumu objektam nav nepieciešama aizsargjosla, tad uz konkrēto teritoriju attiecoties pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktie ierobežojumi tiktāl, ciktāl tie nav pretrunā ar likumu. Konkrētajā gadījumā Aizsargjoslu likuma 55. pantā noteiktie ierobežojumi neattiecoties uz teritoriju ap kompostēšanas laukumu. Tomēr uz to attiecoties pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktie ierobežojumi, kas izriet no konkrētās teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas.

Teritorijas plānojumu varot uzskatīt par īpašuma tiesību ierobežojumu, jo ar teritorijas plānojumu tiek ierobežota nekustamā īpašuma brīva un netraucēta izmantošana.

Pieaicinātā persona vērš Satversmes tiesas uzmanību uz to, ka no konstitucionālās sūdzības un Pieteikuma iesniedzēja sarakstes ar ministriju izriet: Pieteikuma iesniedzējs nav apmierināts ar SIA „Getliņi-2” saimniecisko darbību, taču SIA „Getliņi-2” saimnieciskā darbība esot likumīga.

5. Pieaicinātā persona – Vides ministrija – norāda, ka atbilstoši Aizsargjoslu likuma 1. panta 1. punktam aizsargjosla tiek definēta kā platība, ko varētu saprast arī kā teritoriju. Tomēr, ievērojot aizsargjoslas praktisko izpausmi un piemērošanu, varot uzskatīt, ka aizsargjosla ir arī tiesības, kas izpaužoties kā teritorijas apgrūtinājums, – tā ietekmējot teritoriju neatkarīgi no teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas.

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likumu atkritumu poligons un atkritumu izgāztuve esot tāda vieta, kurā atkritumi tiek nogādāti bez mērķa tos pārvietot tālāk vai veikt ar tiem kādas darbības. Kompostēšanas laukumu nevarot uzskatīt par atkritumu poligonu vai atkritumu izgāztuvi, jo tajā tiek kompostēti bioloģiskie atkritumi.

Aizsargjoslu likums neparedzot ap bioloģisko atkritumu kompostēšanas laukumu izveidot aizsargjoslu. Aizsargjoslu noteikšanas tiesiskais pamats esot likums. Aizsargjoslu likumā atsevišķos gadījumos esot paredzēta pašvaldības kompetence lemt par aizsargjoslas platumu. Ja Aizsargjoslu likums pašvaldībai šādas tiesības neparedz, tad pašvaldības kompetence attiecīgajā jautājumā esot ierobežota, tomēr pašvaldība ar savu lēmumu varot

noteikt tādus īpašuma tiesību ierobežojumus, kādi nepieciešami konkrētās teritorijas atļautajai izmantošanai.

Secinājumu daļa

6. Satversmes 105. pants nosaka: „Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

Satversmes 105. pants paredz gan īpašuma tiesību netraucētu īstenošanu, gan arī valsts tiesības sabiedrības interesēs ierobežot īpašuma tiesības. Minētais pants, no vienas puses, ietver valsts pienākumu veicināt un atbalstīt īpašuma tiesības, proti, pieņemt tādus likumus, kas nodrošinātu šo tiesību aizsardzību, taču, no otras puses, valstij ir arī pienākums noteiktā apjomā un kārtībā iejaukties īpašuma tiesību izmantošanā (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 16. decembra sprieduma lietā Nr. 2005-12-0103 21. punktu*).

Lieta ir ierosināta par apstrīdētā regulējuma atbilstību visam Satversmes 105. pantam, tomēr lietā netiek apstrīdēta teritorijas plānojuma daļas atbilstība minētā panta ceturtajam teikumam. Līdz ar to Satversmes tiesai nav pamata vērtēt apstrīdēto regulējumu Satversmes 105. panta ceturtā teikuma aspektā, proti, vērtēt Pieteikuma iesniedzēja nekustamajam īpašumam noteikto plānoto (atļauto) teritorijas izmantošanu.

Satversmes 105. panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības uz īpašumu ietver īpašnieka tiesības izmantot viņam piederošo īpašumu pēc saviem ieskatiem, kā arī gūt no tā labumu. Tāpat minētais Satversmes pants šo pamattiesību izmantošanai nosaka robežas, proti, īpašuma tiesības nevar tikt izmantotas pretēji sabiedrības interesēm.

Tādēļ Satversmes tiesai visupirms jānoskaidro, vai Saistošie noteikumi Nr. 29 daļā, kas paredz aizsargjoslu ap kompostēšanas laukumu, aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 105. pantā paredzētās tiesības uz īpašumu.

7. Pašvaldības teritorijas plānojums ir ārējais normatīvais akts, kas ir saistošs jebkurai fiziskajai un juridiskajai personai. Piemērojot teritorijas plānošanas tiesību

normas un principus, pašvaldība ar teritorijas plānojumu nosaka konkrētu teritoriju plānoto (atļauto) izmantošanu. Līdz ar to katram zemes īpašniekam piederošā nekustamā īpašuma lietošanas tiesību apjomu nosaka teritorijas atļautā izmantošana. Ar pašvaldības teritorijas plānojumu noteiktais īpašuma tiesību ierobežojums ir tiešs, jo plānojums sabiedrības interesēs nepastarpināti ierobežo privātpersonas tiesības uz īpašumu (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 8.1. punktu*). Teritorijas plānojumu vēl jo vairāk var uzskatīt par īpašuma tiesības ierobežojošu, ja tajā ir noteikti nekustamā īpašuma apgrūtinājumi, piemēram, aizsargjoslas.

Pieteikuma iesniedzējam piederošais īpašums ir kompostēšanas laukumam piegulošā teritorija. Saistošie noteikumi Nr. 29 paredz, ka ap kompostēšanas laukumu ir 100 metru plata aizsargjosla. Minētā aizsargjosla skar arī Pieteikuma iesniedzējam piederošo nekustamo īpašumu.

Līdz ar to teritorijas plānojumā noteiktā aizsargjosla ierobežo Pieteikuma iesniedzēja tiesības uz īpašumu.

8. Lai noskaidrotu, vai īpašuma tiesību ierobežojums ir attaisnojams, Satversmes tiesai jāizvērtē:

- 1) vai pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu;
- 2) vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis;
- 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi.

9. Satversmes 105. panta pirmajā teikumā paredzētās tiesības var ierobežot ne vien ar likumu, bet arī ar citu vispāršaistošu (ārējo) normatīvo aktu. Tādējādi Satversmes 105. panta trešajā teikumā lietotais vārds „likums” nav interpretējams vienīgi gramatiski un neaprobežojas tikai ar Saeimas izdotajiem likumiem to formālajā nozīmē.

Normatīvajam aktam, kas paredz pamattiesību ierobežojumus, jābūt izdotam, pamatojoties uz likumu, publicētam vai citādā veidā pieejamam un pietiekami skaidri formulētam, lai adresāts varētu izprast savas tiesības un pienākumus. Turklāt šim normatīvajam aktam jāatbilst tiesiskas valsts principiem (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2002-01-03 secinājumu daļu*).

Tiesiskuma princips noteic, ka teritorijas plānojumam ir jāatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normām (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 24. februāra sprieduma lietā Nr. 2010-48-03 9.3. punktu*).

Satversmes tiesa jau norādījusi, ka teritorijas plānojums ir tiesisks, ja tas, pirmkārt, ir noteiktā kārtībā izstrādāts un apstiprināts un, otrkārt, atbilst normatīvajiem aktiem (*sk. Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 4. punktu*). Ja teritorijas plānošanas procesā pieļauti būtiski pārkāpumi, tad teritorijas plānojums vai tā daļa nav pieņemta pienācīgā kārtībā.

10. Teritorijas plānojums ir viens no svarīgākajiem instrumentiem, ar kura palīdzību konkrēto teritoriju var ne tikai izmantot, bet arī aizsargāt (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 24. marta sprieduma lietā Nr. 2008-39-05 7. punktu*).

Ievērojot Teritorijas plānošanas likumā nostiprināto ilgtspējības principu, teritorijas plānojuma izstrādāšanas procedūra ir reglamentēta ar mērķi nodrošināt pienācīgi pamatota lēmuma pieņemšanu. Viens no priekšnoteikumiem šāda lēmuma pieņemšanai ir pašvaldības rīcībā esoša precīza, pilnīga un aktuāla informācija. Līdz ar to pašvaldībai ir tiesības un vienlaikus arī pienākums, ņemot vērā visas līdzsvarojamās intereses, ar savu rīcību sasniegt ilgtspējīgu, kā arī teritorijas plānošanas principiem un faktiskajai situācijai atbilstošāko risinājumu (*sk. Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 5.1. punktu un 2009. gada 19. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-09-03 15. punktu*).

Aizsargjoslu likuma 1. panta 1. punkts noteic, ka aizsargjosla ir noteikta platība, kuras uzdevums ir aizsargāt dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošināt to ekspluatāciju un drošību vai pasargāt vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes. Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 33. panta pirmo daļu aizsargjoslu nosaka ar likumu un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā attēlo teritorijas plānojumā. Savukārt Aizsargjoslu likuma 4. pantā izsmeļoši uzskaitīti aizsargjoslu veidi.

Līdz ar to Aizsargjoslu likumā ietvertie saimnieciskās darbības ierobežojumi ir spēkā neatkarīgi no to ietveršanas teritorijas plānojumā, aizsargjoslas faktiskās attēlošanas

teritorijas plānojuma grafiskajā daļā, kā arī teritorijai noteiktās plānotās (atļautās) izmantošanas.

Aizsargjoslu likuma 28. panta otrā daļa noteic, ka aizsargjoslas platums ap atkritumu apglabāšanas poligoniem un atkritumu izgāztuvēm ir 100 metru.

Atkritumu apsaimniekošanas likums noteic, ka atkritumu poligons ir tāda speciāli ierīkota un aprīkota vieta atkritumu apglabāšanai uz zemes vai zemē, kur nodrošināti normatīvajos aktos noteiktie vides aizsardzības pasākumi. Savukārt atkritumu izgāztuve ir atkritumu apglabāšanas vieta, kas neatbilst poligona prasībām. Tātad Aizsargjoslu likuma 28. panta otrā daļa attiecas vienīgi uz atkritumu apglabāšanas vietām.

Vides ministrijas Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde 2007. gada 2. maijā izdeva atļauju B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. RIT-20-B-0584 SIA „Getliņi-2” darbības uzsākšanai. Minētā atļauja paredz netoksisku organisko vielu saturošu kravu pieņemšanu un kompostēšanu, kā arī speciālo iznīcināšanu uz betonēta laukuma. Vides ministrija norāda: „SIA „Getliņi-2” kompostēšanas laukumā nenotiek atkritumu apglabāšana, jo bioloģisko atkritumu kompostēšanas rezultātā veidojas trūdvielas, kas tālāk tiek izmantotas lauksaimniecībā, apzaļumošanā, teritorijas sakopšanā u.c.” (sk. *lietas materiālu 169. lpp.*).

Līdz ar to konkrētajā gadījumā nav pamata piemērot Aizsargjoslu likumā noteiktos īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumus, jo kompostēšanas laukums nav uzskatāms par atkritumu poligonu vai izgāztuvi.

Aizsargjoslu likums neparedz ap kompostēšanas laukumu noteikt aizsargjoslu.

11. Satversmes tiesa ir norādījusi, ka normatīvie akti pašvaldībai piešķir plašu rīcības brīvību teritorijas plānojuma satura noteikšanā. Tomēr pašvaldībai piešķirtā rīcības brīvība nav neierobežota. Šī rīcības brīvība tiesiski var tikt izmantota vienīgi tās ārējo robežu ietvaros. Par vadlīnijām rīcības brīvības izmantošanai teritorijas plānošanas jomā ir uzskatāmi normatīvie akti un teritorijas plānošanas principi (sk. *Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 5. punktu un 2005. gada 14. decembra sprieduma lietā Nr. 2005-10-03 11. punktu*).

Stopiņu novada domes argumenti, kas kalpojuši par juridisko pamatojumu aizsargjoslas noteikšanai, apliecina diezgan vienkāršotu izpratni par pašvaldības tiesībām

un pienākumiem teritorijas plānošanas jomā. Neapšaubāmi, pašvaldībai ir pienākums ievērot imperatīvās likuma prasības, proti, nepārkāpt likumā ietvertās tiesību normas. Tomēr pašvaldības rīcība, izstrādājot teritorijas plānojumu vai tā grozījumus, nevar aprobežoties vienīgi ar likuma normu vai privātpersonu iesniegumos pausto vēlmju mehānisku atspoguļošanu teritorijas plānojumā. Vienlaikus pašvaldība kā pamatojumu teritorijas atļautās (plānotās) izmantošanas grozīšanai vai saglabāšanai, kā arī īpašuma tiesību ierobežojumu noteikšanai var norādīt arī citus argumentus, ciktāl tie atbilst teritorijas plānošanas pamatprincipiem un ir pienācīgi izvērtēti un pamatoti teritorijas plānojuma izstrādāšanas procesā.

Pašvaldība, īstenojot savu rīcības brīvību teritorijas plānošanas jomā, lai nodrošinātu savas administratīvās teritorijas ilgtspējīgu attīstību, ir tiesīga paredzēt augstāku vides aizsardzības standartu, nekā tas noteikts normatīvajos aktos.

Satversmes 105. panta trešais teikums noteic, ka īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Proti, tiesības uz īpašumu var ierobežot, ja ierobežojums ir noteikts ar likumu leģitīma mērķa labad un ir samērīgs ar šo mērķi.

Saistošo noteikumu Nr. 29 daļa, kas paredz īpašuma tiesību ierobežojumu, balstās uz kļūdainu Aizsargjoslu likuma interpretāciju. Stopiņu novada dome nav norādījusi no teritorijas plānošanas pamatprincipiem izrietošus, turklāt teritorijas plānošanas procesā pienācīgi izvērtētus un pamatotus argumentus tam, kādēļ nepieciešams īpašuma tiesību ierobežojums kompostēšanas laukumam piegulošajā teritorijā.

Līdz ar to īpašuma tiesību ierobežojums nav noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu normatīvo aktu.

12. Pieteikuma iesniedzējs lūdzis Satversmes tiesu atzīt Saistošo noteikumu Nr. 29 daļu, kas paredz īpašuma tiesību ierobežojumu, par spēkā neesošu no 2009. gada 18. decembra.

Satversmes tiesas uzdevums atbilstoši tās kompetencei ir nodrošināt tādas tiesību sistēmas pastāvēšanu, kurā pēc iespējas pilnīgāk tiktu novērsts regulējums, kas neatbilst Satversmei vai citām augstāka juridiska spēka tiesību normām (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 7. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2008-35-01 11.2. punktu*).

Apsverot jautājumu par to, vai lietā izvērtējamās tiesiskās attiecības ļauj spriedumam piešķirt atpakaļejošu spēku, ir jāņem vērā tas apstāklis, ka likums Satversmes tiesai uzliek atbildību par to, lai tās nolēmumi sociālajā realitātē nodrošinātu tiesisko stabilitāti, skaidrību un mieru (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 21. decembra sprieduma lietā Nr. 2009-43-01 35.1. punktu*).

No vienas puses, teritorijas plānojums ir atzīstams par vienu no galvenajiem instrumentiem, kas nodrošina to, ka attiecīgās teritorijas izmantošanā sabiedrības un valsts intereses tiek noteiktā kārtībā saskaņotas ar konkrētu nekustamo īpašumu īpašnieku interesēm (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2005. gada 16. decembra sprieduma lietā Nr. 2005-12-0103 19. punktu*). No otras puses, tikpat nozīmīgas un aizsargājamas ir to personu tiesības un likumiskās intereses, kurām teritorijas plānojums piešķir noteiktas tiesības un kuras, ilgtermiņā plānojot savu saimniecisko darbību, ir tiesīgas paļauties uz teritorijas plānojuma stabilitāti (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 27. marta sprieduma lietā Nr. 2007-17-05 23. punktu un 2009. gada 13. februāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2008-23-03 10. punktu*).

No lietas materiāliem izriet, ka attiecībā uz kompostēšanas laukumam piegulošo teritoriju noteiktajam īpašuma tiesību ierobežojumam ir komplekss raksturs un tas skar visu piegulošo teritoriju. No vienas puses, konstitucionālā sūdzība *expressis verbis* vērsta tieši uz Pieteikuma iesniedzēja īpašuma tiesību ierobežojuma tiesiskuma izvērtēšanu. Tomēr, no otras puses, šis nekustamais īpašums aizņem tikai nelielu daļu no kompostēšanas laukumam piegulošās teritorijas. Līdzīgos apstākļos atrodas visi ap kompostēšanas laukumu esošo nekustamo īpašumu īpašnieki.

13. Satversmes tiesa atzīst, ka šajā spriedumā izdarītie secinājumi attiecas uz visām personām, kuru nekustamais īpašums atrodas kompostēšanas laukumam piegulošajā teritorijā un kuru īpašuma tiesības ir ierobežotas ar teritorijas plānojumā noteikto aizsargjoslu.

Satversmes tiesai ir pienākums savas kompetences ietvaros gādāt par aizskarto personu pamattiesību iespējami efektīvāku aizsardzību un atjaunošanu. Tādējādi Satversmes tiesas uzdevums ir iespēju robežās novērst teritorijas plānojuma izstrādes procesā pieļautās kļūdas. Tas iespējams, atzīstot Stopiņu novada domes teritorijas

plānojumu, ciktāl tas attiecas uz īpašuma tiesību ierobežojumiem kompostēšanas laukumam piegulošajā teritorijā, par spēkā neesošu.

Nolēmumu daļa

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 30. – 32. pantu, Satversmes tiesa

nosprieda:

atzīt Stopiņu novada teritorijas plānojuma daļu, kas paredz aizsargjoslu kompostēšanas laukumam ar nosaukumu „SIA „Getliņi-2” piegulošajā teritorijā, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams.

Spriedums stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

G. Kūtris